

Covid-19 Bülteni

5 Haziran 2020

- Rakamlarla Covid-19
- 3 Haziran Ekonomik Görünüm Webinar
- Dünya Çevre Günü

Covid-19 Güncel Durum

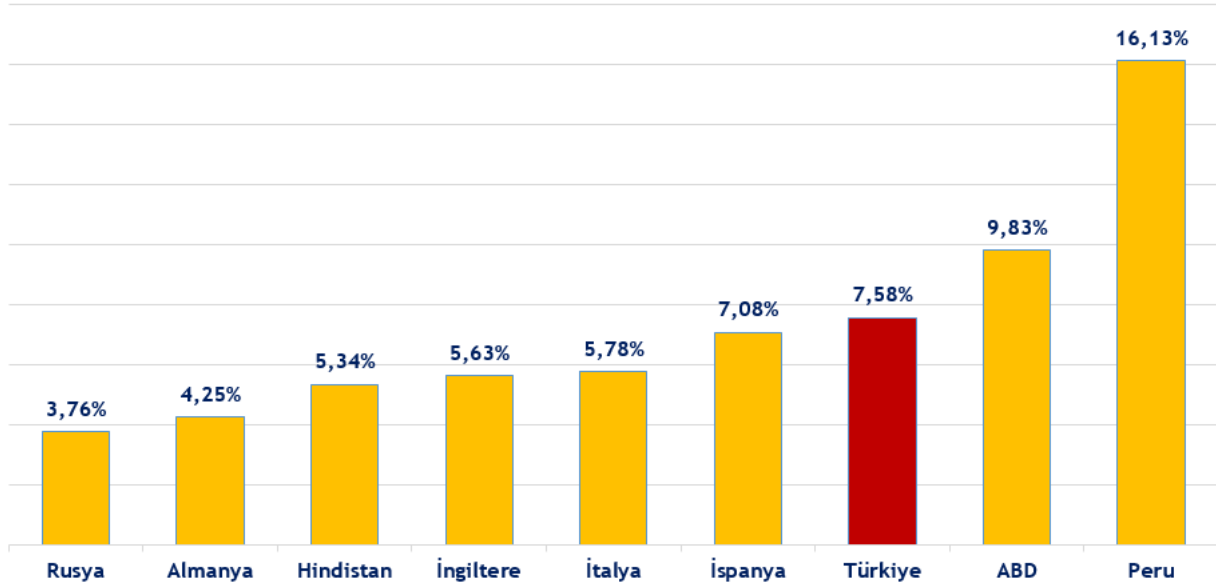
Dünyada toplam vaka sayısı 6.6 milyonu geçti. Türkiye, bu hafta yeni vaka sayısı artışında 8. sırada kaldı. Ölüm oranı dünyada 1 milyonda 50.3, Türkiye’de 1 milyonda 55 olarak gerçekleşti. ([Worldometers](https://www.worldometers.info/coronavirus/)).

Worldometers	Toplam Vaka	Haftalık Yeni Vaka	Toplam Ölüm	Yeni Ölüm	İyileşen	Ölüm/ 1 Milyon kişi	Ölüm Oranı (Ölüm/Vaka)
DÜNYA	6.692.686	828.946	392.286	5.499	3.242.111	50,3	5,86%
ABD	1.924.051	155.590	110.173	1.031	712.252	333	5,73%
BREZİLYA	615.870	177.058	34.039	1.492	274.997	160	5,53%
RUSYA	441.108	62.057	5.384	169	204.623	37	1,22%
İSPANYA	287.740	2.754	27.133	5	N/A	580	9,43%
İNGİLTERE	281.661	12.534	39.904	176	N/A	588	14,17%
İTALYA	234.013	2.281	33.689	88	161.895	557	14,40%
HİNDİSTAN	226.713	61.327	6.363	275	108.450	5	2,81%
ALMANYA	184.923	2.471	8.736	37	167.800	104	4,72%
PERU	183.198	41.419	5.031	137	76.228	153	2,75%
TÜRKİYE	167.410	6.431	4.360	21	131.778	55	2,60%

Türkiye’de bugüne kadar yapılan toplam test sayısı 2.209.583, vaka sayısının test sayısına oranı ise %7.58 oldu. (Consulta Araştırma)

Vaka Sayısının Test Sayısına Oranı

CONSULTA
Araştırma

3 Haziran Ekonomik Görünüm Webinar Notları

Üç ayda bir davete özel düzenlediğimiz Ekonomik Görünüm Toplantımızı 3 Haziran’da Pandemi nedeni ile webinar olarak gerçekleştirdik. Soli Özel, Prof.Dr. Ümit Özlale ve Gizem Öztok Altınsaç; Covid-19 sonrası Dünya ve Uluslararası ilişkileri, Dünya ve Türkiye Ekonomisini, Piyasaların yönünü analiz ettiler ve beklentilerini paylaştılar. Bu hafta Soli Özel’in analizlerini paylaşıyoruz.

Soli Özel- Marquez hayatta olsaydı: büyümlü gerçekçilik ve salgından sonrası

- 1) Tarih boyunca salgınlar büyük ekonomik ve toplumsal/siyasal dönüşümlerin tetikleyicisi oldu. Tehlikeli bir salgının dünyada yayılması gerek CIA raporlarında gerek Bill Gates’in vakfında ve dünyadaki gelişmeleri izleyen diğer kurumlarda uzun zamandır beklenmesine rağmen Covid-19 bir bakıma dünyayı gafil avladı. Elbette bunda Çin’in olayın hemen başındaki sorumsuzluğunun ciddi bir payı vardı. Bir yorumcunun çok veciz tanımlamasıyla “virüs Çinli değil ama pandemi Çinli”. Salgın ekonomik sürdürülebilirlikle toplumsal sağlığı birbirinin karşısına geçirerek devletleri salgının yayılmasını ekonomiyi çökerterek önlemekle, daha yüksek düzeyde ölüme göz yumup ekonomiyi kurtarmak arasında bir tercihe zorladı. Erken açılma ve bir ikinci dalga ertesinde yeniden eve kapanma ekonominin kaldıramayacak şekilde çökmesine de neden olabilir kaygısı yaygındı. O eşik geçildi. Sonuçlarını önümüzdeki haftalarda ve aylarda göreceğiz.
- 2) Henry Kissinger Koronavirüs salgınını Dünya Düzenini kökten değiştirecek bir gelişme olarak değerlendiriyor. Düzenin bu salgın karşısında bir meşruiyet krizi yaşayacağını, çözümün işbirliğinde aranması gerektiği halde reflekslerin içe kapanma ve sınırların gerisine çekilme yönünde olduğunu tespit ederek bu nedenle önceliklerin işbirliği içinde belirlenmesini, liberal düzenin kurum ve kurallarından uzaklaşmamasını tavsiye ediyor. Bu konuda çok iyimser olduğu söylenemez. Durumun bu şekilde çerçevelenmesi şekillenmekte olan dünya düzeninde hangi devletin öne çıkacağı, hangi sistemin daha başarılı bulunacağı sorusunu da gündeme getiriyor. Çin’in yeni dönemde daha da agresifleşmesi bekleniyor. Nitekim Hong Kong’daki gelişmeler bu önemli merkezin “Tek devlet/iki sistem” ilkesine göre sahip olduğu özerkliği ortadan kaldıracak. Tayvan ile bir kriz ihtimali önümüzdeki dönemde güçlenebilir. ABD’nin kim seçilirse seçilsin Çin’i stratejik hasım olarak tanımlayacağına kuşku yok. Mesele bunu müttefikleriyle de dalaşarak mı yoksa onları yanına alarak mı yapmayı tercih edeceğidir. Bu sorunun cevabını da seçim sonuçları belirleyecektir.
- 3) Halen dünya birbirine bağlı üç krizi eşanlı olarak yaşıyor. Salgın; ekonomik kriz ve çevre tahribatı/iklim değişikliği. Bu derin kriz karşısında üç büyük ekonomik alanın üçünde de geçmişten taşıdıkları sorunlar yapabileceklerini sınırlıyor. Çin’in borçla büyüyen ekonomisinin aynı hızla sürdürülebilirliği sorgulanıyor. Ülkenin iç borcu GYH’nin yüzde 300’ü diye tahmin ediliyor. Çin ekonomisi geçmişe göre ihracata daha az bağımlı olsa bile ihracat gene de milli gelirin yüzde 20’sini oluşturuyor. AB’de avro bölgesinin kırılgan bankacılık sistemi ve hala ortak maliye politikaları uygulamasına geçilmemesi Birliğin geleceğini sorgulatıyordu. Ne var ki hayatın gerçekleri AB’yi daha doğrusu Almanya’yı bugüne dek reddettiği bir yola sürüklüyor gibi. Fransa-Almanya’nın 500 milyarlık hibe teklifi, ardından Komisyon’un 750 milyarlık programı bir şeylerin değişeceğini düşündürüyor. Ancak bu konularda inatçı dördlünün (İsveç, Danimarka, Hollanda ve Avusturya) inadının kırılması gerekiyor. Kanımca AB’nin birliğini koruması ve bir üçüncü yahut iki buçuğuncu kutup olarak varlık bulması dünyanın dengeleri açısından hayli olumlu bir gelişmedir.
- 4) ABD ise kendisini bir girdaba kaptırmış vaziyette. Belki o ülkeden gelen tüm felaket haberlerine rağmen borsanın yükselmesini de Marquezvari büyümlü gerçekçiliğin bir

tezahürü olarak görebiliriz. Doğrudur, Amerikan dolarının bir kez daha herkesin tercih ettiği tasarruf birimi olmasının da gösterdiği gibi ABD'nin sistemin işleyişindeki yeri farklı. BU ülkedeki profesyonel kadrolar üzerlerine düşeni teknik olarak büyük başarıyla yerine getiriyorlar. Federal Reserve dünyada likiditeyi kurutmamak için yeniden büyük bir genişlemeye girdi, diğer merkez bankalarını kollayacak politikalar üretti. ABD'deki büyük sorun yönetiminin ve bölünmüş toplumunun bir kısmının irrasyonel yaklaşım içinde olması. ABD kriz karşısındaki hazırlıksızlığı ve devlet kapasitesindeki zaafarla da krizi daha derin yaşadı. Bu arada doların bu krizin akabinde dünyadaki çok ayrıcalıklı ve ABD'nin son dönemde fazlasıyla istismar ettiğine inanılan ayrıcalıklı konumunu koruyup koruyamayacağı da sorgulanıyor.

- 5) Bu değerlendirmeler ışığında ve George Floyd'un ölümünün ardından bir kez daha patlayan Amerika'nın ırkçılık sorununun yol açtığı gelişmelere bakıldığında ABD'de Kasım ayında yapılacak Başkanlık seçimlerinin dünya tarihi açısından önemini arttığını düşünüyorum. Yalnızca ABD'yi nasıl bir zihniyetin ve politik kadronun yöneteceği değil, Amerikan demokrasisinin geleceği, dünyadaki ekonomik sistemin yeni yönü ve dünya sistemi içinde hem güç dengesinin hem de alternatif kapitalizmler arasındaki rekabetin çerçevesi belirlenmiş olacak. Tedarik zincirlerinin 30-40 yılda şekillenen yapısının değişmesi gerektiğini hemen herkes dile getiriyor. Ancak bunun zaman alacağını da görmek gerekir. Türkiye gibi bir ülkeninse farklı bir küreselleşme yapılanmasına gidilirken, parçası olduğu Avrupa ekonomisinin yeni yönünü iyi değerlendirmesi ve kendi ekonomi yönetişimini buna göre düzenlemesi gerekecektir.
- 6) Bu çerçevede önümüzdeki dönemde gerçekleşmesi beklenecek gelişmeleri şu başlıklar altında toplayabiliriz:
 - a. Küreselleşmede gerileme.
 - b. Ulus devletlerin, sınırların yeniden katılaştığı ve içe dönülen bu dönemde egemenlik ön plana çıkacaktır.
 - c. Bu güvenlik talebi daha şimdiden görüldüğü gibi devletlerin giderek daha fazla hem ekonomi hem de diğer alanlarda daha müdahaleci olacakları bir dönemi de beraberinde getirecektir.
 - d. Krizle başa çıkma yöntemleri, özellikle Çin'de yaşananlar her ne kadar otoriter rejimler daha mı başarılı oluyor sorusunu gündeme getirdiyse ve Çin salgının yayılmasındaki payını da unutturmak için müthiş bir propaganda taarruzuna geçtiyse de asıl meselenin rejim değil devlet kapasitesi ve devletle toplum arasındaki güven bağının kuvveti olduğu anlaşılmıştır. Şoklar geçtikten sonra toplumların ne tür taleplerle ve ne tür bir enerjiyle hareket edecekleri şimdilik belli değildir. Ancak krizden çıkışta ne kadar öfkeli olurlarsa olsunlar mecalsiz de kalacaklarına şüphe yoktur.
 - e. Hayatın örgütlenmesi muhtemelen bir hayli değişecektir. Dijitalleşme, online çalışma bunların yapılabileceği sektörlerde daha yaygınlaşacaktır. Bunların emlak piyasasına bir etkisi de görülecektir. Gelişmekte olan ülkelerde kente göçün hızı en azından bir süreliğine düşecektir. Sermaye ile çalışan sınıflar arasındaki ilişkiler bir değişimden geçecektir. Bunun yönü toplumsal dinamikler ve siyaset alanının nasıl kullanılabildiğine bağlı olarak belirlenecektir. Otoriterlik imkanlarını artıran dijital devrimin siyasi baskıcılığı mı yoksa baskıya direnişi mi kolaylaştıracak da toplumsal mücadele içinde belli olacaktır.
 - f. **Çevre meselesi ilk başta geri plana atılacak** olsa da temel ekolojik denge sorunu, doğanın korunması kaygısı gündemde önemli yer işgal edecektir. Bunların ötesinde demokratik ülkelerde Macaristan'da olduğu gibi, ABD'de gerçekleşmesi ihtimali bulunduğu gibi otoriter yönelimler güçlenebilecek oportünist adımlar atılabilecektir. Dünyada zaten varolan otoriterleşme eğilimi güçlenebilir. Terör grupları da salgından ve bunun ortaya çıkardığı zaafılardan yararlanmak isteyebilirler. **Bunlara karşılık**

dayanışma duygusunun sürüklediği siyasi arayışların da güçlenmesi, baş döndürücü hayat temposunun sorgulanması, nesiller arası kaynak paylaşımı kavgasının şiddetlenmesi de beklentiler arasındadır.

- 7) **Son olarak eşitsizlik meselesinin bu salgın** sırasında daha da açık şekilde görünür hale gelmesi bu konu etrafındaki toplumsal ve ekonomik mücadelenin gelecek döneme de damgasını vuracağını düşündürmektedir. İlk etapta kriz eşitsizlikleri körükleyen bir etki yaptı ya da en azından bunların altını çizdi. Sermaye ya da şirketler kesimi içinde de ibreyi açık şekilde teknoloji devlerine doğru kaydırды. Ancak bazılarının beklentisi kriz dönemi ve şoku geçtikten sonra emeğin pazarlık gücünün artacağı yönünde. Tüm şirketlerin dijitalleşme, robotlaşma eğilimine girecekleri beklenen bir ortamda bu nasıl gerçekleşebilir sorusu ise orta yerde duruyor.

Bugün Dünya Çevre Günü

Türkiye’de bugün tehlike altında birçok doğa harikası var. Bunlardan bazılarını paylaşıyoruz, hepsini hatırlamak ve korumak ümidi ile..

Salda Gölü: Türkiye’nin Maldivleri olarak da anılan ve Burdur’un en turistik bölgesi olan Salda Gölü’nden usulsüz şekilde kumların alındığı tespit edildi, kumlar el arabası, kürek ve tırmıklarla eski yerine alındı. Salda Gölü eski görüntüsüne kavuşmayı bekliyor.

Uzungöl: Trabzon’un doğa harikalarından olan ve eskiden yeşillikler içerisinde olan Uzungöl, yapılaşmaya izin verildiğinden beri eski halinden eser kalmadı. Fotoğraflarda yapılaşma ve sonrasını görmek mümkün.

Kaz Dağları: Geçtiğimiz yıl gündeme gelen Kaz Dağları’ndaki siyanürle altın arama faaliyetleri yürüten Kanadalı Alamos Gold şirketinin, kamuoyunda oluşan tepkiler nedeniyle ruhsatı yenilenmemiştir. Fakat tehlike geçmiş değil, Enerji ve Tabii Kaynaklar bakanlığı geçtiğimiz aylarda yaptığı bir açıklama ile ruhsat tarihinin uzatılmasıyla ilgili talebin değerlendirildiğini bildirdi.

Bir sonraki Ekonomik Toplantısı: 7 Ekim 2020 Katılım ve Üyelik için:
research@consulta.com.tr